
Verkondiging in de Sint Jansbasiliek, Laren
Nachtmis van Kerstmis
24/25 december 2024¹

Ons kerstfeest kent mooie tradities: de kerststal, de beelden van de heilige Familie, de engelen, de herders, de koningen. Vorig jaar hebben wij herdacht dat de heilige Franciscus van Assisi 800 jaar geleden voor de eerste keer met grote ontroering kerstmis vierde met een levende kerststal, in Greccio, Italië.

Daarnaast kennen wij in onze huiskamers en ook in onze kerken de nog niet zo oude traditie van de kerstboom. Daaraan heb ik persoonlijk moeten wennen. Mijn aan astma lijdend zusje verdroeg als kind de geur van de dennennaalden niet. Tot de komst van de kunstbomen was de kerstboom bij ons niet welkom. De symboliek van de boom, die ik later ging waarderen, ook in de kerk, is heel diepzinnig. De boom blijft, de winter door, groen en vormt in deze duistere tijden waarin de natuur levenloos lijkt, een teken van hoop. Het zijn mooie, stoere tradities, waarbij je - als je 'over the top' gaat met versieringen - zou kunnen wegdromen. Niet doen zou ik zeggen, want het Kerstfeest is iets voor wakkere mensen.

Ons kerstverhaal heeft niets te maken met dagdromerij. De inhoud kan ons ontroeren, maar de strekking is ook wel een beetje om te huilen. De staatsmacht van het Romeinse rijk wil de greep op de onderworpen volken vergroten en dwingt mensen zich te laten inschrijven in hun vaderstad. In een tijd van ezeltjes als vervoermiddel een enorme onderneming. Het verhaal is weinig romantisch en fel realistisch. Zoals vele dagen van ons leven.

Er lopen twee werelden door elkaar in ons kerstfeest. De wereld van keizer Augustus en zijn harde beleid. De wereld waarover ook de eerste lezing, uit de profeet Jesaja, spreekt, die van het juk dat zwaar op het volk drukte, de stang op hun schouders, de stok van hun drijvers.

Dan die *andere* wereld van het grote licht dat straalt over hen die wonen in het land van doodse duisternis, hun vreugde als om de oogst ...Want een Kind is ons geboren, een Zoon werd ons geschonken. Deze woorden werden eeuwen vóór Jezus opgeschreven. Misschien doelt Jesaja hier wel op een nieuwe koning die geheel onverwacht aan de macht was gekomen en die het gelovige volk na decennia ballingschap in vrijheid liet terugkeren naar huis. Uiteindelijk zien wij dan de gestalte van Jezus, Kind ons geboren, Zoon ons geschonken, Vredevorst. Paulus noemt Hem in de tweede lezing, in de brief aan zijn medewerker Titus: 'de zalige vervulling van onze hoop.'

Twee werelden; de tot wanhoop stemmende wereld van de grootmachten, waaronder ook onze dagen gebukt gaan, die eenvoudige mensen als Maria

¹ Jesaja 9, 1-3.5-6; Titus 2, 11-14; Lucas 2, 1-14

en Jozef op de vlucht doen slaan; mensen die sidderen onder nieuwe politieke leiders die plannen maken voor deportaties, dwangmiddelen; die met voorbijzien aan het lot van kwetsbare mensen en kinderen hun politieke en militaire doelen afdwingen.

En dan die wereld die ons ertoe brengt naar de kerk te komen. Is dat een vlucht voor de realiteit, zo'n kerkgang, zo'n godsdienst? Zo kun je het beleven, maar in wezen is het dat niet. U en ik worden door de liturgie van deze sfeervolle, prachtig gezongen Nachtmis niet gespaard. Wij moeten de realiteit onder ogen zien, er is geen ontkomen aan. Maar omdat ook dat andere verhaal er is, het verhaal van gewone mensen, uit wie een Kind wordt geboren, een Vredevorst wordt voorgebracht, is er hoop. Het katholieke geloof is geen vlucht uit een ondraaglijke werkelijkheid, maar een bron van hoop, een gelovig verhaal van gewone mensen dat ingaat tegen het cynische verhaal van zich machtige wanende mensen.

In onze wereld waarin velen hun kerk hebben losgelaten, de praktisering van hun geloof, en daardoor ook wel een beetje zonder hoopvol verhaal leven, is er een niet erg zichtbare onderstroom gaande, van jonge mensen die zich willen voegen in dat hoopvolle verhaal van de profeten, van Maria, Jozef en bovenal van Jezus; jonge mensen die de zalige vervulling van hun hoop zoeken in de doop, in de viering van de sacramenten, in de communie, waardoor wij Jezus werkelijk ontmoeten. 'Zonder geloof vaart niemand wel' en vervallen we tot hopeloosheid en cynisme.

In deze lange duistere nacht vieren ontelbaar veel mensen de geboorte van een Kind. Bij elke geboorte begint het leven helemaal opnieuw en ontdek je weer hoop in je hart. Nu is alles weer mogelijk. In deze lange kerstnacht opent paus Franciscus de heilige Deur van de Sint Pietersbasiliek in Rome. Door deze handeling betreden wij het Heilig Jaar 2025 onder het motto: Pelgrims van de Hoop. Elke 25 jaar viert de Katholieke Kerk een jaar van barmhartigheid, verzoening, vergeving. Wij verwachten de zalige vervulling van onze hoop: Jezus Christus. Zijn geboorte, zijn leven, zijn lijden, sterven en opstaan geven ons hoop op leven dat de dood overwint.

Onze parochiegemeenschap viert evenals de wereldkerk in 2025 een groot jubileum. Onze parochie bestaat al honderden jaren. In die lange geschiedenis is dit Godshuis, dat de eretitel basiliek mag dragen, het vierde kerkgebouw. In het nieuwe jaar bestaat deze kerk 100 jaar. Wij zien een beetje terug, maar wij blikken vooral hoopvol vooruit. De kerk is geen museum waarin wij onze schatten van zilver en goud en onze geloofsschat veilig voor een boze wereld opbergen. Integendeel, wij zijn pelgrims van hoop, dat het verhaal van Jezus, de Zoon van God, ook voor nieuwe generaties een bron van hoop en betekenis kan zijn.

Laten wij Kerstmis vieren, de geboorte van de Heer, dankbaar dat God deze wereld niet overlaat aan de grote machten van deze tijd, maar haar aan een Kind heeft toevertrouwd. Mogen wij zijn kwetsbaarheid, zijn hoop, zijn liefde voor ieder mensenkind navolgen. Zelig Kerstfeest.